

Juryrapport

Stichting Archeologie & Publiek reikt dit jaar voor de vierde keer de Grote Archeologie Prijs uit. De Grote Archeologie Prijs is dé prijs voor de publieksarcheologie en heeft als doel het project te bekronen dat mensen écht inspireert met archeologie. Met deze prijs willen we initiatiefnemers een stimulans geven de verhalen over het verleden te vertellen en te koppelen aan het heden.

Projecten die op een innovatieve, creatieve en inspirerende wijze de archeologie deelt met het publiek krijgen via de prijs een podium van waardering. Tegelijkertijd dient de prijs ook als inspiratiebron voor andere projecten over hoe mensen te inspireren met archeologie.

Op 12 september jl. heeft een vakjury uit de inzendingen vier nominaties geselecteerd. Het publiek kan op deze projecten stemmen vanaf 1 oktober, de start van de Maand van de Geschiedenis. De prijs wordt op 26 oktober 2019 uitgereikt tijdens de Nacht van de Geschiedenis in het Rijksmuseum Amsterdam.

Algemeen oordeel over de inzendingen

Maar liefst 29 prachtige projecten zijn dit jaar ingezonden door uiteenlopende initiatiefnemers en uit bijna alle hoeken van het land. De projecten variëren van een kinderboek over de Bronstijd, tot een film die scholieren kennis laat maken met archeologie, een Romeinse soldaat in de klas, de Canon van de Lekdijk, gereconstrueerde WOI loopgraven, maar ook verschillende apps, tentoonstellingen en voorstellingen. Er zijn projecten met een groot publieksbereik, maar ook meer lokaal georganiseerde projecten, waar burgerparticipatie op lokaal niveau het project weet te dragen.

De jury vindt dat de publieksarcheologie zich afgelopen jaren positief ontwikkeld heeft. Er worden veel activiteiten ontplooid: het grote aantal en de breedte van de projecten in vorm, inhoud en periode zijn opvallend. Het overgrote deel van de projecten heeft een lokaal karakter en er zijn bijzonder veel publicaties en 'citizen science' initiatieven ingediend. Het is de jury ook opgevallen dat veel inzendingen zich dit jaar nog in de ontwikkelfase bevinden en misschien beter over twee jaar bij de volgende editie van de Grote Archeologie Prijs ingezonden kunnen worden.

De jury was minder enthousiast over de mate van progressie in de projecten sinds de vorige editie van de prijs wat betreft de vernieuwing in vorm en verbeelding en de mate van participatie. Met enkele uitzonderingen daar gelaten waren een groot aantal projecten te veel top-down georganiseerd.

Het blijft de komende jaren de uitdaging om vanaf start écht het publiek mee te nemen, met een hoge mate van participatie met veel verschillende stakeholders, met vernieuwende vormen qua verbeelding en vanuit interdisciplinaire samenwerkingen, bijv. met kunstenaars en andere erfgoed disciplines.

De jury was ten slotte verrast dat spraakmakende projecten zoals de tentoonstelling in de roltrappen van het Rokin, de jurk van Maria Tesselschade, de documentaire over de opgraving van de Rooswijk en de live restauratie van de Zwammerdamschepen niet zijn ingediend. Gelukkig is er over twee jaar weer een editie...

And the nominees are...

De vakjury bestaande uit Henny Groenendijk (Rijksuniversiteit Groningen), Pieter Matthijs Gijsbers (Comenius College), Sylvie Uenk (Sylvie Uenk Toerisme & Planologie), Sjoerd van der Linden (Studio Louter) en Wim Hupperetz (Allard Pierson Museum) heeft uit de 29 inzendingen vier projecten genomineerd. Het juryberaad dit jaar was weer een avond vol inspiratie en goede discussie. De jury heeft bij de selectie van de projecten gelet op de volgende criteria:

- Vormgeving en presentatie;
- Authenticiteit en interpretatie van het verleden;
- Interdisciplinariteit;
- Inclusiviteit en toegankelijkheid;
- Participatie;
- Duurzaamheid en ontwikkelpotentie;
- Innovativiteit.

Community Archaeology in Rural Environments (CARE)

CARE is project met een sterk internationaal profiel. Het concept heeft de potentie verder te groeien, het grote publiek te bereiken en overal in Nederland toegepast te worden. Volgens de jury is CARE een prachtig voorbeeld van publiekparticipatie. Daarnaast levert het project ook gegevens op voor wetenschappelijk onderzoek en dat is mooi meegenomen. De samenwerking met de universiteit wordt gewaardeerd.

Grens

De voorstelling Grens is een tot de verbeelding sprekend en prikkelend project in een originele vorm, waarbij de archeologie wordt ingezet voor het aansnijden van maatschappelijke thema's. De jury was verrast door de vernieuwende vorm van het project, namelijk een theaterstuk met archeologie als onderwerp. Het verleden wordt ingezet om maatschappelijke discussies te voeren over wat een grens is en of we bruggen of muren willen bouwen in de samenleving.

Helmond in 100 stukskes

Helmond in 100 stukskes is een uniek project waarin het verband tussen de consumptiemaatschappij en de archeologie wordt gelegd. Het project heeft de potentie om een breed publiek aan te spreken. Er zijn veel vrijwilligers betrokken op een vrij toegankelijke manier waardoor een nieuwe doelgroep wordt aangesproken. Het project heeft een nadrukkelijk lokaal karakter: het wordt enthousiast gedragen door de lokale gemeenschap en het is daarmee een mooi voorbeeld van participatie door vrijwilligers.

RoMeincraft

RoMeincraft is een zeer veel belovend en innovatief project waarbij de mogelijkheden van archeologie en *gaming* worden verkend. De jury waardeert het dat een groep studenten de technologie van virtual reality en de mogelijkheden van een zeer veel gebruikt en bekend computerspel inzet. Hiermee maakt dit project archeologie beschikbaar voor een doelgroep die nu minder bereikt wordt: de jeugd.